

1 Konsumtion

1a

Yhdistä kuva ja siihen parhaiten sopiva kuvateksti. Yksi kuva jää yli.

1. D
2. B
3. A

1b

Kirjoita tehtävässä 1a ylijääneeseen kuvaan kuvateksti.

Malli :

Även i klädbutiken kan man göra medvetna val.

Teksti Att handla är att påverka

2

Lue tai kuuntele teksti ja valitse oikea vaihtoehto.

1a, 2c, 3c, 4b, 5a, 6c

3a

Yhdistä virkkeiden alku ja loppu.

4	kan ibland få stor uppmärksamhet.
1	att välja bort en vara.
6	alla kanske inte tycker lika.
3	där man har bemötts trevligt.
5	ska du inte glömma bort ditt eget ansvar.
2	för att få fram sitt budskap.

3b

Tulkitse tehtävän 3a virkkeet suullisesti suomeksi parisi kanssa.

1. Kuluttajavaltaa on myös se, että jättää valitsematta tuotteen.
2. Kuluttajana voi käyttää sosiaalisia medioita saadakseen viestinsä perille.
3. Voi esimerkiksi suositella paikkaa, jossa on saanut mukavaa kohtelua.
4. Sosiaalisissa medioissa leviävät kuvat voivat joskus saada suuren huomion.
5. Kun aloitat keskustelun netissä, sinun ei pidä unohtaa omaa vastuutasi.
6. Muista, että kaikki eivät ehkä ole samaa mieltä.

4

Valitse lauseyhteyteen sopiva vaihtoehto.

1b, 2c, 3c, 4b, 5a, 6b

5

Täydennä vihjeen mukaan.

1. handlar - om
2. medvetna
3. sprider
4. engagerar sig / deltar / tar del
5. berett på
6. bör/ska
7. ärenden/frågor
8. uppmärksamhet
9. talat för / förespråkat
10. ett viktigt budskap

6a

Täydennä vihjeen mukaan.

1. komma ihåg / minnas
2. påverkar
3. uttrycka
4. en vara
5. Handlar/Shoppa/Köper
6. ansvar
7. makt

7

Täydennä ristikko.

1. flera butiker under samma namn
2. göra starkare
3. allt det som är till salu i en butik
4. individuell eller enstaka
5. diskutera livligt
6. samma sak som totalt eller helt
7. viktig, central

1.	A	F	F	Ä	R	S	K	E	D	J	A
2.	F	Ö	R	S	T	Ä	R	K	A		
3.	S	O	R	T	I	M	E	N	T		
4.		E	N	S	K	I	L	D			
5.	D	E	B	A	T	T	E	R	A		
6.		A	L	L	D	E	L	E	S		
7.	V	Ä	S	E	N	T	L	I	G		

8

Kuuntele ja täydennä.

1. handlat kläder och skor
2. dålig kvalitet
3. uttryckt sitt missnöje
4. självständiga konsumenter
5. billigare alternativ
6. medvetna om den makt
7. känner sitt ansvar
8. står inför ett köpbeslut

9a

Tulkitse parisi kanssa suomeksi kuluttajan tarkistuslista. Rastita ne kohdat, jotka itse teet, kun ostat jotakin.

Ha inte bråttom vid inköp.	Älä kiirehdi ostaessasi jotain.
Kolla att produkten är felfri.	Tarkista, että tuote on virheetön.
Jämför priserna.	Vertaile hintoja.
Spara kvittot.	Säästä kuitti.
Betala räkningarna i tid.	Maksa laskut ajoissa.
Läs alltid avtalet innan du skriver på.	Lue aina sopimus, ennen kuin allekirjoitat.
Betala tillbaka dina lån så fort som möjligt.	Maksa lainasi takaisin niin pian kuin mahdollista.
Var extra noga vid inköp på nätet.	Ole erityisen tarkkana nettiostosten kanssa.
Ta nödvändiga försäkringar.	Ota tarvittavat vakuutukset.
Håll koll på dina rättigheter.	Ole tarkkana oikeuksistasi.

10

Työskentele parisi kanssa. Valitse A tai B. Tee nettihaku kursivoiduilla sanoilla ja vastaa kysymyksiin. Raportoikaa lopuksi toisillenne, mitä saitte selville.

1. **Bytesrätt**
  - Man kan lämna tillbaka en vara som man har köpt och välja en annan i stället.
  - Något som butiken själv väljer att erbjuda, den finns inte i någon lag.
  - Man kan inte få pengarna tillbaka.
2. **Garanti**
  - Försäljaren har ansvar för att varan fungerar och behåller samma kvalitet under en viss tid.
  - Måste vara skriftlig och ges av säljaren.
  - Både försäljaren och tillverkaren kan ge garanti åt en produkt.
  - Om varan går sönder under garantitiden, har man rätt att kräva:
    - att varan lagas.
    - att få en annan vara i stället.
    - att få avdrag på priset.
    - att köpet hävs.
    - att få skadestånd.

3. Öppet köp

- Ingen lag ger rätt till öppet köp, butikerna kan själva bestämma om de erbjuder det eller inte.
- Det måste stå på kvittot att man har handlat varan på öppet köp, och därför borde man spara kvittot.
- Lämna tillbaka varan innan tiden för öppet köp går ut.
- Återlämna varan i samma skick som du köpte den.
- OBS! Om det är något fel på varan kan man alltid reklamera den oavsett om man har köpt som öppet köp eller inte.

4. Felaktigt pris i annonsen

- Man kan inte kräva att få köpa en produkt till ett pris som har stått i en annons
- I några fall kan man få ersättning för vissa kostnader som har uppkommit på grund av fel i annonsen (t.ex. en onödig resa till butiken).

11

Katso video ja vastaa kysymyksiin suomeksi.

1. Joltain kiinalaiselta sivulta, koska se oli halpa ja näytti hyvältä kuvassa.
2. Vaatteita, sisustustuotteita, elektroniikkaa ja leluja.
3. Huono turvallisuus, kemikaalit, puutteet suojarusteissa, pitkät työpäivät.
4. Useammat saivat töitä, ja elintaso nousi.
5. b. Tuotesijoittelu elokuvissa.
6. a. Hyvä hinta-laatu-suhde.
7. Ei osteta kertakäyttöisiä vaan kestäviä tavaroita.

HÅLLBART SÅKLART! – SHOPPA SMART!

– Kolla Arsham! Nej, men kolla!

– Du, vad har du på dig?

– Okej, säg det. Det är katastrof!

– Ska den verkligen se ut så där?

– Nej, inte alls. Kolla! Jag köpte den på nån kinesisk sida. Den ska se ut så här!

– Den ser verkligen inte ut så där.

– Nej, inte ens nära!

– Alltså det är ju inte ens...

– Men det var ju billigt! Kostade ingenting. Nästan gratis.

– Mmm, fast det är ju skräp.

– Precis som dina hörlurar. De är också skräp. Du köpte dem bara för att de var billiga. Och så går de sönder direkt.

– Men de är snygga i alla fall!

– Ja, fast de fungerar ju inte.

– Jodå.

– Alltså jag har hört att det inte bara kan bli fel med grejerna, utan att det också kan vara farligt.

– Farligt? Vad snackar du om nu?

– Kom, kom! Hallå?

– Hej! Jo, det stämmer faktiskt, det kan vara farligt. Vi förbjuder sedan många år tillbaka ett stort antal farliga kemikalier i exempelvis kläder och heminredning, elektronik och leksaker. Det är sådana saker som kan skada oss väldigt allvarligt. Inom EU så finns det regler som ska skydda oss mot de här riskerna. Och problemet är att när man köper saker från utlandet så är det inte alls säkert att det man importerar verkligen uppfyller de här kraven. Och det gör ju att man kan utsätta sig själv för ganska allvarliga risker. Och på tal om farligt så är det så att arbetsförhållandena för de här personerna som arbetar i fabrikerna, de utsätts ofta för ganska stora risker, till exempel dålig säkerhet, kemikalier, brister i skyddsutrustning och dessutom har de väldigt långa arbetsdagar.

Varför köper vi det vi köper? Redan under antiken användes reklamskyltar för att locka människor att handla. Men det var först efter andra världskriget som konsumtionen tog fart på allvar, då fler fick jobb och högre levnadsstandard. Idag kan vi konsumera 24 timmar om dygnet, 7 dagar i veckan. Och det finns många sätt att påverka oss: Annonser och filmklipp i sociala medier. Dyra bilar och klockor i den senaste biofilmen. Bloggare och influencers testar kläder och smink och får det att verka coolt. Många känner sig stressade av reklam och försäljare att konsumera och köpa nytt utan att kanske tänka över om det är nödvändigt. För jorden är det ohållbart.

Varför köper du grejer?

- För att jag såg en annons på nätet.
- För att jag inte ville se ut som alla andra.
- Jag köper inte så mycket för jag har inte så mycket pengar.
- För att jag ville ha en likadan som min kompis.

Shoppa hållbart

- Tänk efter före. Behöver jag den här grejen?
- Handla långsiktigt – undvik slit och släng och köp grejer som håller.
- Gå inte på reklamen.

Vill du veta hur du kan shoppa mer hållbart? Kolla in hallakonsument.se.

12

Kuuntele ja valitse oikea vaihtoehto.

1a, 2c, 3b

KONSUMENTENS FRÅGELÅDA

Till konsumentrådgivningens frågelåda kan konsumenterna skicka frågor om reklam och sina rättigheter som konsument. Lyssna och välj det bästa alternativet.

Fråga: Jag såg reklam för ett nytt hårfärgningsmedel. Jag tyckte att det verkade bra och köpte färgen. Men när jag färgade håret blev resultatet inte alls som de lovar i reklamen. Jag gick tillbaka till affären och bad att få byta till en ny färg men jag fick inte göra det för att jag hade redan använt färgen. Vad kan jag göra?

Svar: Om resultatet inte blev som reklamen påstår så har du rätt att kräva en ny färg som fungerar som reklamen utlovar. Det spelar ingen roll att du använt färgen. (1)

Fråga: Kan jag ångra mig om jag har köpt en vara på internet?

Svar: Ja. Du har i allmänhet 14 dagar på dig. Tiden räknas från och med det datum då du fick hem det du har beställt. Men det finns några undantag när du inte har ångerrätt. Tidningar och tidskrifter får du till exempel inte lämna tillbaka. Och du får inte lämna tillbaka ett datorprogram eller en cd-skiva som har varit plomberad, om plomberingen är bruten. (2)

Fråga: Displayen på min mobil har slutat fungera och leverantören har gått ut med ett pressmeddelande – efter att jag gjort mitt köp – att mobilen inte tål nordisk kyla. Hur ska jag göra?

Svar: Om telefonen är köpt i Sverige ska du kunna räkna med att den tål svenskt klimat. Du bör vända dig till butiken där du köpt telefonen och begära en annan likvärdig modell som tål svenskt väder, eller att få pengarna tillbaka. (3)

13

Kirjoita ruotsiksi.

1. För att få fram sitt budskap måste man försöka påverka företagen.
2. Positiv uppmärksamhet sprids väldigt fort/snabbt.
3. En konsument kan förstärka sin makt genom att vara aktiv.
4. Du har (ett) ansvar för att följa upp den diskussion / diskussionen som du (har) startat.

Kolla vad du kan! Testaa osaamisesi

1

Kirjoita ruotsiksi.

1. medveten
2. engagera
3. makt
4. vara
5. budskap
6. uttrycka
7. villkor

2

Yhdistä oikein. Suomenna muodostuneet ilmaukset.

6	in	laittaa, lisätä
3	på	valmistautunut jhk
2	av	kiinnostunut jstak
5	fram	saada perille
1	om	tietoinen jstak
4	ut	puhjeta

3

Tulkitse suomeksi.

1. Yritys saa paljon huomiota netissä.
2. Tämä viittaa/osoittaa, että heidän viestinsä/sanomansa on tärkeä.
3. Käytä valtaasi puhumalla niiden asioiden puolesta, jotka ovat olennaisia.
4. Toisilla voi olla vaikea pitää avoin mieli asiassa.
5. Osallistu – yksittäiseen kuluttajaan on mahdollista vaikuttaa!

4

Valitse oikea vaihtoehto.

1a, 2c, 3c, 4b, 5a, 6b